

A SZÖVEG SZERKEZETE: A DISKURZUSJELÖLŐK ÉS A SZÖVEGTÍPUSOK KAPCSOLATA

2022/2023. őszi félév
kedd, 12–14, Mikola Tibor szeminárium

Schirm Anita

schirmanita@gmail.com

fogadóóra: hétfő 16–17, oktatói szoba

<http://www.schirmanita.hu>

<https://www.youtube.com/c/Nyelveszetmindenkinnek>

A kurzus fő célkitűzése:

A diskurzusjelölők és a szövegtípusok kapcsolatán keresztül megismertetni a hallgatókat a diskurzuselemzés és a szövegtan legfontosabb elméleti kérdéseivel, valamint bemutatni a diskurzusjelölők szövegtípusfüggő és -független jellemzőit.

A kurzus jelenléti és/vagy online formában zajlik. Utóbbi esetén a Zoom platformot használjuk majd. A belépéshez szükséges linkek az érintett órák előtt a Coospace kurzusfórumán érhetők el.

A kurzus teljesítésének feltételei:

- A szemináriumon való rendszeres és aktív részvétel (maximum 2 hiányzás megengedett).
- Egy 45 perces előadás tartása, melynek témája egy választott diskurzusjelölőnek vagy diskurzusjelölői csoportnak egy vagy több szövegtípusban való jellemzése.
- A *Nyelvészet mindenkinek* YouTube csatorna *Nemöltelék töltelékszavak* lejátszási listáján lévő videók megnézése, és a hozzájuk kapcsolódó házi feladatok elkészítése.
- A félév végi érdemjegy a kiselőadás, az órai munka és a házi feladatok eredményeiből tevődik össze.

A kurzus főbb témakörei:

- A diskurzusjelölők megnevezései és taxonómiái, a diskurzusjelölők és a kötőszók kapcsolata
- A diskurzusjelölőkhöz kötődő nyelvi babonák
- A diskurzusjelölők funkcióinak vizsgálati módjai
- A diskurzusjelölők mint nyelvtörténeti adatok, a diskurzusjelölővé válás folyamata
- A diskurzusjelölők az oktatásban
- A diskurzusjelölők különféle szövegtípusokban (a tanári magyarázatokban, a tanulói válaszokban, a stand-up comedyben, a nyelvi interjúkban, a call centeres beszélgetésekben)
- Néhány diskurzusjelölő (*hát, bezzeg, deviszont, -e, vajon, szóval*) története és jelenkori szinkrón státusza

Irodalom:

Dér Csilla Ilona 2009: Mik is a diskurzusjelölők? In: Keszler Borbála – Tátrai Szilárd (szerk.) *Diskurzus a grammatikában – grammatika a diskurzusban*, Tinta Könyvkiadó, Budapest, 293–303.

Fraser, Bruce 1999: What are discourse markers? *Journal of Pragmatics* **31**, 931–952.

Németh T. Enikő 1998: A *hát, így, tehát, mert* kötőszók pragmatikai funkciójának vizsgálata, *Magyar Nyelv* **94**, 324–331.

Schirm Anita 2009: Partikula és/vagy diskurzusjelölő? In: Keszler Borbála – Tátrai Szilárd (szerk.): *Diskurzus a grammatikában – grammatika a diskurzusban*, Tinta Könyvkiadó, Budapest, 304–311.

Schirm Anita 2021: *Diskurzusjelölők szövegeken innen és túl*, Loisir Kiadó, Budapest

További tételek *A magyar diskurzusjelölő-kutatás bibliográfiájában* találhatóak:

http://schirmanita.hu/Schirm_Anita/Kutatoj_blog/Entries/2020/3/1_A_magyar_diskurzusjelolo-kutatas_bibliografija_2020-ig.html